

Hildegard voor nu

De heilige Kerklerares Hildegard van Bingen is dermate inspirerend dat het Centrum voor Parochiespiritualiteit een dag over haar houdt. "Ze laat zien dat geloven een groot avontuur kan zijn."

Pascal Beukers

"Vrouwen zijn in staat over God en de geloofsmysteriën te spreken vanuit hun eigen bijzondere intelligentie en gevoeligheid. Met haar vrouwelijke gevoeligheid ontwikkelde Hildegard in de essentie van haar werk het thema van het mystieke huwelijk tussen God en de mensheid dat zich in de incarnatie voltrekt." Met onder meer die woorden noemde paus Benedictus XVI de visioenen en mystieke ervaringen van de heilige Kerklerares Hildegard van Bingen (1098-1179) "een verrijking voor de theologie".

'Intrigerende figuur'

Het Centrum voor Parochiespiritualiteit (CPS) houdt op zaterdag 20 april een spiritua-

liteitsdag over deze twaalfde-eeuwse Duitse benedictines, schrijfster, componiste, filosofe en mystica (zie kader). Ook was zij abdis en stichtster van enkele kloosters.

"Zij is veelzijdig en voor veel mensen een intrigerende figuur", zegt Tim Schilling (48), medewerker van het CPS, over waarom er over Hildegard van Bingen een dag wordt georganiseerd. Volgens Schilling was ze "niet alleen een diepgaand theologe, maar ook iemand die zich bezighield met muziek, koken, poëzie en mystiek". Haar "andere kijk" op het geloof is inspirerend voor onze tijd, aldus Schilling. "Ons beeld van het kloosterleven en een heiligenleven is beperkt. Hildegard is een verrassende vrouw, zij laat duidelijk zien dat zo'n leven avontuurlijk is."

'Gunst voor de mensheid'

Volgens Annie Coppens, medewerkster van het CPS, is Hildegard "een ontwikkelde en creatieve vrouw die vooruit liep op haar tijd en nog steeds actueel is in haar bevindingen. Ook als invloedrijke vrouw in een Kerk die tot op de dag van vandaag onder leiding van mannen staat, geeft ze een boeiend voorbeeld."

Foto: Sonja Meijer

Het portret dat Sonja Meijer maakte van de heilige Hildegard van Bingen.

Ook Hildegards bewustzijn van de schepping is voor Coppens van belang. "Dat alles op aarde van God is, en een gunst is voor de mensheid, is een boodschap waarnaar we oren hebben in onze milieubewuste tijd." Coppens vindt het interessant hoe Hildegards visioenen intens persoonlijk zijn, maar toch toegankelijk voor anderen. "Ze zijn een manier van Gods aanwezigheid ter sprake brengen, aan de hand van veel schoonheid."

Het valt Schilling op dat de Duitse mystica "nooit een echte *einzelgänger* is. Zij blijft altijd verbonden met haar gemeenschap en vooral innerlijk verbonden met God. Eerst durfde ze haar visioenen niet op de schrijven. Maar toen het daar toch op neerkwam, zoals in de *Scivias*, bracht ze die altijd in

verband met de Schrift. Daardoor werd het 'gegrond' voor buitenstaanders."

'Onder de indruk'

Kunstenares Sonja Meijer zal tijdens de dag het portret tonen dat ze van Hildegard schilderde. Meijer: "Ik heb gelezen

kan ze een voorbeeld zijn voor de vrouwen van deze tijd. Zij stichtte bijvoorbeeld zelf een klooster. Ze kreeg visioenen en die werden in die tijd zeker niet in dank afgenomen. Vrouwen belandden toentertijd op de brandstapel. Het lukte haar zich in te zetten voor de vrouwen en voor de zusters in het klooster. Ze handelde vanuit naastenliefde en innerlijke kracht naar haar medezusters en de wereld. Ik ben onder de indruk van wat ze heeft gedaan. Als schilderes heb ik twee spirituele vrouwen geportretteerd: Moeder Teresa en Hildegard van Bingen. Moeder Teresa heeft door wat zij gedaan heeft op een aards niveau spirituele betekenis, Hildegard op een visionair niveau."

Hildegard en evangelisatie

Schilling vindt Hildegard aangaande evangelisatie een "voorbeeld van Gods schepende kracht". "Een van de grootste obstakels voor verkondiging in onze tijd is dat veel mensen van tevoren al een idee hebben van hoe het is om gelovige te zijn en er daarom maar niet aan beginnen. Ze denken dat geloven beperkingen oplegt. Hildegard laat zien dat geloven een groot avontuur kan zijn. Dat je in de verschillende facetten van het le-

Hildegarddag

Tijdens de spiritualiteitsdag over Hildegard van Bingen zal dr. Elisabeth Hense, docent spiritualiteit aan de Radboud Universiteit, ingaan op *Scivias*, een van de bekendste werken van Hildegard. De titel komt van de Latijnse uitdrukking *Scito vias Domini*, 'Ken de wegen van de Heer'. Hildegard beschreef 26 van haar visioenen in dit geschrift. Hense zal voornamelijk het eerste visioen - 'God Gever van het Licht en de Mensheid' - behandelen. De Duitse soprane Irene Kurka uit Düsseldorf zal tijdens de studiedag enkele gezangen van Hildegard zingen. (PB)

Info/opgave: (024) 35 58 029, www.parochiespiritualiteit.org

'Ze was een geniale vrouw met een bijzondere kracht'

over wat ze allemaal kon en hoe zij zich ingezet heeft voor de vrouw.

Hildegard was een geniale vrouw met een bijzondere kracht. Als je kijkt hoe zij zich in de Middeleeuwen manifesteerde in een mannenwereld,

ven het geloof kan laten doorschemeren. Bijvoorbeeld als je aan het koken bent, of als je muziek maakt. Die creativiteit is een deelname aan God schepende kracht. God blijft scheppen en wij werken daar als mensen aan mee." +

Agenda

Liduinafeest

Schiedam, zo 14 apr

Feest van de heilige Liduina in de Liduinabasiliek (Singel 104). Aanvang 9.30 uur met plechtige H. Mis. Vervolgens koffiedrinken en bezichtiging basiliek. Om 14.00 uur stille omgang door Schiedam, 15.30 uur vesperviering, vervolgens rozenkrans en lof met mgr. Van den Hende en processie met relieken Liduina.

Info: (010) 426 82 28, www.liduinabasiliek.nl

De woestijn

Aarle-Rixtel, wo 17 april

Bezinningsmiddag met als thema 'De woestijn is zo mooi, omdat ze ergens een bron verbergt'. Aanvang 14.30 uur in Missieklooster Heilig Bloed (Kloosterdreef 7). Kosten 7 euro.

Info/opgave: (0492) 46 13 24, zrsartostuermer@yahoo.com

R.-k. studentengroepen

Utrecht, vr 19 apr

Avond voor voortrekkers van katholieke studentengroepen, om van elkaar te leren en successen en teleurstellingen te delen.

Spreker is Antoine Bodar. Aanvang 18.00

uur met maaltijd, koffie vanaf 19.00 uur.

Het officiële gedeelte start om 19.30 uur.

Info/opgave: (06) 29 04 59 54, www.rkstudent.nl

Jezus en ik

Megen, vr 19 t/m zo 21 apr

Weekend voor (jonge) mannen en vrouwen die zich afvragen of een leven als broeder of zuster iets voor hen zou kunnen zijn. O.l.v. broeder Fer van der Reijken o.f.m.

Info/opgave: reijkenofm@hetnet.nl, www.franciscanen.nl

Gebed voor roepingen

Baarn, za 20 apr

Renkum, za 20 apr

Hengelo, za 20 apr

Gebedsdag voor roepingen in het aartsbisdom Utrecht. Aanvang steeds 11.00 uur met H. Mis. Baarn: Nicolaaskerk (Kerkstraat 17); Renkum: kerk O.-L.-V. Tenhemelopneming (Utrechtseweg 153); Hengelo (Enschedestraat 3).

Info: www.ariensinstituut.nl

Emmanueldag

Amsterdam, za 20 apr

Open middag met lezing, tijd voor

Het Woord in beeld

Foto's: Patmos Verlag

Het Bijbelboek Exodus in beeld gebracht (uit: Martin Wolters, 'Bibelclouds').

De Bijbel toegankelijk maken voor jongeren van nu? Martin Wolters bedacht er een opvallende manier voor.

'Geliefde' komt het meest voor, 'liefde' ook vaak, en zelfs 'borsten' behoort tot de veel gebruikte woorden. We hebben het dan niet over een doktersromannetje, maar over de Bijbel, of preciezer, over het oudtestamentische Hooglied. De woorden worden weergegeven in een van de grafieken die de Duitse ingenieur Martin Wolters maakte over de Bijbel, zogeheten 'Bibelclouds'. De naam verwijst naar het internetfeno-

meen 'word clouds', wolken van woorden van verschillende grootte: hoe groter het woord wordt afgebeeld, hoe vaker het in een bepaalde tekst of op een bepaalde website voorkomt. Door zo de kern van de verschillende Bijbelboeken weer te geven, wil Wolters de Bijbel toegankelijker maken.

73 boeken

Het project ontstond uit een zoektocht. Ruim zes jaar geleden begon de katholieke Wolters zijn geloof te bevragen. Hij wilde er een nieuw fundament onder leggen. "Het gevaar bestaat dat men zich op een kinderlijk geloof verlaat en dan ook de bijbehorende beeldspraak nog gebruikt." Ter verdieping volgde hij een cursus

theologie – daarnaast speelt hij mee in de band van zijn kerk en doet als vrijwilliger jongerenwerk.

Daarin ontdekte hij dat hij zich eigenlijk nog niet genoeg met de Bijbel bezig had gehouden. Maar wie de Schrift ter hand neemt, kan zich snel overweldigd voelen door de 73 boeken, stelde hij vast. Tegelijkertijd had hij in zijn werk als computeringenieur te maken met 'word clouds', die statistieken verbeelden over hoe vaak woorden voorkomen in een tekst, en zo helpen onderzoeken te beoordelen.

Speciale behandeling

Wolters ging aan het werk om iets dergelijks ook voor de Bijbel te doen. Hij schreef een computerprogramma en doorzocht alle teksten van de Bijbel. Een fors karwei: alle werkwoorden zette hij om in hun onbepaalde wijs: is naar zijn, sprak naar spreken enzovoort. Het werk mondde uit in grafieken, die hij de vorm van word clouds gaf en in een boek van begeleidende teksten voorzag. Zo interpreteert een ingenieur de H. Schrift, uit een zekere "missionaire impuls", merkt hij op.

De vier evangeliën kregen een speciale behandeling. De kern ervan vond hij in ongeveer dertig woorden, die in alle vier boeken het vaakst voorkomen, met als uitschieters 'zeggen', 'Jezus' en 'komen'. Rondom deze kern groepeerde hij de begrippen waarmee ieder evangelie zich van de andere drie onderscheidt. Zo duiden woorden als 'hogepriester' en 'farizeeër' bij Matteüs erop dat deze een joods-christelijk publiek voor ogen had, zegt Wolters. Johannes daarentegen stelt de zelfopenbaring van Jezus in het middelpunt, met het woord 'Vader' als duidelijke topper.

Relatief gemakkelijk

Wolters hoopt met zijn Bijbelclouds de mensen "op emotioneel vlak" aan te spreken, vooral de jongeren. "Welke grafiek bevat jullie het beste?", vraagt hij tijdens spreekbeurten in schoolklassen. "Zo komt het tot een gesprek en uitleg."

Een andere toepassing van de clouds is de opdracht bij iedere wolk het juiste Bijbelboek te zoeken. Tijdens een seminar met jongvolwassenen hadden de deelnemers het in de helft van de gevallen bij het rechte eind.

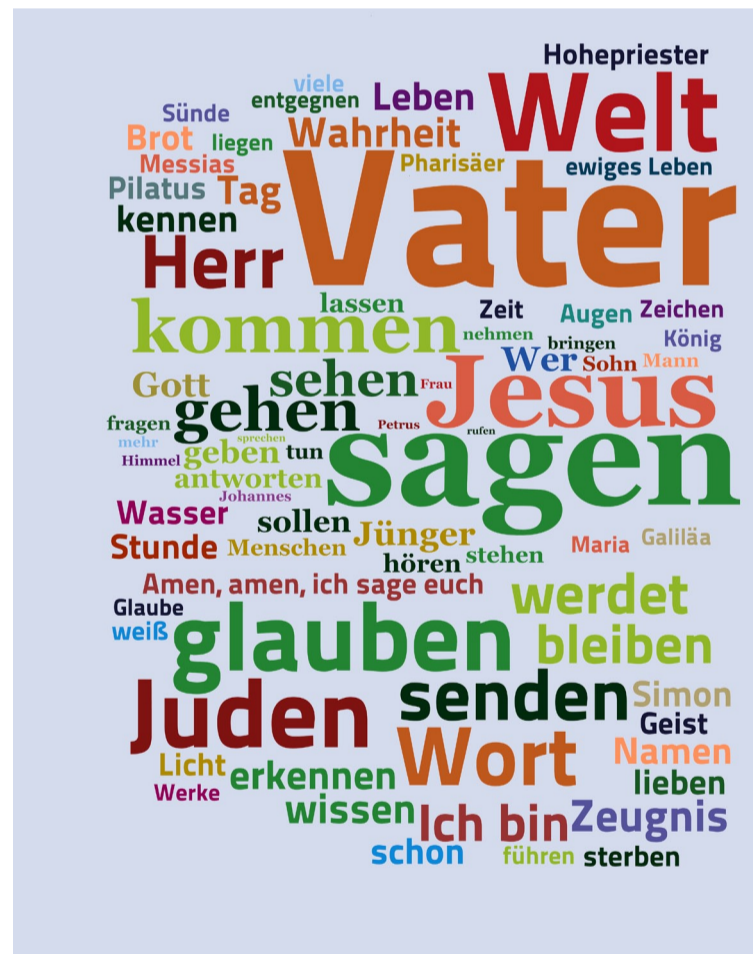
Relatief gemakkelijk zijn bijvoorbeeld de evangeliën met het woord 'Jezus' en de pentateuch, de vijf boeken van Mozes. 'Egypte', 'Farao' en 'Israëlieten' worden gemakkelijk met het boek Exodus verbonden, terwijl een groot afgebeeld

'Zullen' wijst op Deuteronomium, een verzameling wetten en voorschriften.

Ambitie

Tot nog toe meldden zich vooral theologen en protestanten bij hem na lezing van zijn boek, vertelt Wolters, die inmiddels ook een website, een app voor Android en een Facebookpagina maakte. In eigen beheer ontwikkelt hij momenteel een pakket dat in de pastoraal gebruikt kan worden. Aan ambitie geen gebrek, al hebben zijn vrouw en twee zoons nog een hoop: dat Martin Wolters niet ieder jaar een project van deze omvang start. (KN/KNA) +

Martin Wolters, *Bibelclouds – Die Bibel anders sehen*. Uitg. Patmos, 168 pp., hc., € 16,99, ISBN 978 3 8436 0233 4

In het Johannesevangelie komt het woord 'Vader' het meest voor (uit: Martin Wolters, 'Bibelclouds').

gebed, H. Mis en ontmoeting, georganiseerd door de gemeenschap Emmanuel.

Aanvang 14.00 uur, locatie: Nieuwezijds Voorburgwal 293.

Info/opgave:

www.emmanuelnederland.nl/amsterdam

Jerusalem Passion

Voorburg, za 20 apr

Kick off van het project dat moet uitmonden in de uitvoering van de *Jerusalem Passion* onder leiding van Hans Matla op 26 oktober. Voor iedereen die mee wil doen. Locatie: Opstandings-

kerk (Rembrandtlaan 92).

Info: www.jerusalem Passion.nl

Jongerendag

Rotterdam, zo 21 apr

Jongerendag van het bisdom Rotterdam met als thema 'Move!'.

Met onder andere een aantal workshops, de bekende lofprijzband Jacob's Ladder en een afsluitende Eucharistieviering.

Aanvang 11.00 uur in de St.-Bavokerk (Slinge 775).

Info: www.facebook.com/yltwzuid, youthlightoftheworld@live.nl

Roepingenzondag

Vogelenzang, zo 21 apr

Tieners (12-17 jr) en jongeren (18-27 jr), jongens en meisjes, zijn welkom op De Tiltenberg voor workshops, een film, een duinwandeling en een heerlijke Bosnisch-Kroatische maaltijd.

Aanvang om 16.00 uur,

Zilkerduinweg 375.

Info/opgave: borisplavcic@hotmail.com

Kindercatechese

Den Haag, zo 21 apr

Catechese voor kinderen in de basisschoolleeftijd en tieners met medewer-

king van de broeders van Sint-Jan. De catechese is iedere eerste en derde zondag van de maand van 10.15 tot 11.45 uur in de kerk van de H. Jacobus de Meerdere (Parkstraat 65A).

Info: www.stjacobus.nl

Ariënslezing

Enschede, vr 26 apr

Henk Meeuws spreekt over 'Ariëns, caritas in moeilijke tijden en hedendaagse diaconie': over de huidige crisis en het gedachtegoed van Alphons Ariëns. Aanvang 14.00 uur in het parochiecentrum (Nieuwe Schoolweg 2).